

Legal

Les donacions i el dret a la llegítima

GABARRÓ ADVOCATS-HERÈNCIES

Núria Roma i
Eneko
Lareki, advocats
especialitzats en
matèria civil i fiscal
hereditària

Analitzar les conseqüències jurídiques futures d'una donació en el moment que se signa evita problemes el dia de l'herència, tant per les llegítimes com pel repartiment de la resta de l'herència

Els pares i mares -i també els avis i àvies- tenen una tendència a procurar el millor als seus descendents. Des de la perspectiva jurídica es tradueix en donacions en vida de diners, d'habitatges, de negocis o d'empreses, entre altres. La voluntat de donar ha de ser primordial, si. Però sense oblidar dues premisses. Una, que les donacions no són actes aïllats de la futura herència i que, per tant, condicionaran el dret de llegítima de cada descendent. I dues, que el cost fiscal d'efectuar donacions d'immobles en vida pot arribar a ser massa alt.

El concepte de "caràcter d'imputable a la llegítima" és igual d'important com de senzill quan es pretén fer una donació a un descendent. El donant s'ha de preguntar si allò que li donarà ha de ser o no a compte de la llegítima futura i, òbviament, fer-ho constar a l'escriptura de la donació. D'una altra manera, pot pro-

vocar una situació exageradament injusta i, el que és pitjor, que no podrà arreglar perquè ja no hi serà.

Llegítima a futur

Això és el que passa quan un progenitor li paga el cotxe a un fill comptant que a l'herència ja se li restarà. O quan li dona en vida a un fill el seu primer pis o el negoci/empresa i no especifica si és a compte de la llegítima. Aquests últims supòsits són més complexos, perquè a més de l'afectació legítima, el valor del pis o del negoci/empresa caldria col·locar-lo i, si els hereus fossin més d'un fill, el repartiment de l'herència quedaria alterat, en el sentit que el fill que hauria rebut la donació del pis o el negoci/empresa, hauria de compensar a la resta d'hereus.

Amb la idea que val més prevenir que curar, aquests pares haurien d'haver consultat si les donacions tindrien les implicacions legals que ells pretenien i, en cas que l'establert per defecte per la llei no els convingués, regular-ho a la donació. Encara

que, per via del testament també es poden preveure i esmenar alguns d'aquests oblots. De fet, és pràctica habitual treballar els testaments amb retropectives al passat, analitzant detalladament les donacions, atès que si no són imputables a la llegítima, únicament se sumaran pel càlcul de la llegítima el valor de les donacions fetes els deu (10) últims anys de vida del causant. Però les donacions fetes a compte de la llegítima o que així ho estableixi la llei, computaran totes i sense cap mena de límit temporal. Novament es tracta de saber què vol cadascú i regular-ho.

Assegurances de vida

Damunt la taula tenim una problemàtica major, perquè la legislació no està adaptada a les necessitats reals. Són les mal anomenades "assegurances de vida", que responen pels noms de rendes vitalícies, PVIs, Unit Linked i molts d'altres que creen les entitats bancàries i asseguradores amb un denominador comú: es preveu la designació expressa de beneficiari/s

reclamar res més, amb independència de si l'hereu és el vidu/a o un altre fill. Però alerta, que hi ha veus autoritzades que opinen diferent. La solució, novament, passa per ser molt conscients de com es té articulat el patrimoni i de tot allò que cal especificar al testament perquè quedi ben lligat i sense injustícies que, en saber-ho, els pares de ben segur que ho esmenaran.

Malauradament, no sempre s'hi és a temps o un no sap que no té la successió ben planificada. Els casos de conflicte entre germans o, simplement, per la dificultat en calcular el repartiment de les herències, amb les llegítimes, les possibles donacions col·locacionables, les assegurances de vida i tants altres elements, converteixen aquestes herències en candidates a ser assessorades i, si convé, negociades o defensades judicialment per advocats especialitzats en la matèria.

Tributació en donacions

Tot acte translatiu de la propietat en matèria de dret civil té una implicació fiscal. La donació d'un immoble urbà genera tres impostos: 1. L'impost de donacions de la Generalitat, que a Catalunya té un tipus impositiu que va del 5% al 9%. 2. L'impost de plusvàlua municipal dels ajuntaments. 3. L'IRPF de l'Agència Tributària estatal (AEAT) en cas que existeixi un guany patrimonial, és a dir, que qui fa la donació l'hagués adquirit per un valor inferior al valor que ara es declararà per la donació. Aquest últim impost és el que cal tenir calculat abans de decidir signar la donació, perquè sovint és exagerat i converteix l'operació en inviable. Molts pares prefereixen pagar impostos per donar els diners per les reformes i mantenir la titularitat (per no pagar aquest IRPF), però els fills voldrien assegurar-se que el dia de demà aquell habitatge serà per ells. El legislador català l'any 2009 va preveure la solució a aquestes situacions tan freqüents, essent possible blindar-ho en una escriptura notarial que, sense excepció, caldrà analitzar amb el context patrimonial global per no perjudicar els altres fills.

El donant s'ha de preguntar si allò que donarà ha de ser o no a compte de la llegítima futura i fer-ho constar a l'escriptura de la donació

d'aquest producte i, per tant, a la pràctica funciona com una mena de testament per aquell capital que s'ha aportat, que sovint no es tracta en consonància amb la resta del patrimoni, que està disposat en el testament convencional. En principi hi ha unanimitat en considerar computables a efectes de la llegítima les primes o aportacions a aquests tipus de productes. Ara bé, quan al constituir el producte se n'ha nomenat beneficiari a un fill, comptant que serà la seva part de l'herència i no se li deixa res al testament, el normal seria que no pogués

MÉS INFORMACIÓ

**Gabarró Advocats
Herències**

www.gabarroadvocats.com
Av. Diagonal 434, 1r 2a
(amb C/ Pau Claris)
(08037) Barcelona
Tel. 934 582 053